

ההסתדרות הציונית העולמית
World Zionist Organization

לקראת הקונגרס הציוני הלי"ז

ההכנות לבחירות וביצוען

מאת: עו"ד פרן ברניס, היועצת המשפטית

**ההסתדרות הציונית העולמית
ירושלים, אוגוסט 2014**

תוכן העניינים

מבוא

- (1) קביעת מספר הצירים של אזורי הבחירות
- (2) ועדת הבחירות האזורית
- (3) חובת קיום בחירות
- (4) שיטת הבחירות
- (5) מועד לקביעת השיטה, בחירות בלתי ישירות והצבעה בדואר
- (6) הוראות הבחירות
- (7) זכות הבחירה
- (8) רשימת בוחרים
- (9) הגשת רשימות מועמדים או מועמדות אישית
- (10) זכות בחירה של חברות ויצ"ו ושל חברי גופים ציוניים וגופים יהודיים בין ארציים
- (11) מועד הבחירות (הצבעה)
- (12) תהליך ההכנות הקודם ל"הסכם של 100%"
- (13) התנאים לתוקף של בחירות מוסכמות ("הסכם של 100%")
- (14) קביעת תוצאות הבחירות
- (15) ערעורים, עררים ותלונות
- (16) עיתוי השלבים הראשונים בהכנת הבחירות

מבוא

חוברת זו היא מהדורה שביעית ומתוקנת ומטרתה שוב לידע את חברי ההסתדרות הציונית העולמית ובמיוחד את הפדרציות הציוניות על כל הצעדים שיש לנקוטם להכין ולבצע את הבחירות לקונגרס הציוני, וזאת בלשון פשוטה וברורה ולא דווקא משפטית.

הוועד הפועל הציוני החליט לקיים את הקונגרס הציוני הלי"ז בירושלים באוקטובר 2015. לכן, אם טרם החלו, הגיע הזמן להתחיל את ההכנות בכל הרמות ובמיוחד באזורי הבחירות עצמם.

מטרת חוברת זו לתת תמונה כללית של תהליך הבחירות בשלמותו. אנו גם נשלח את נוסח ההוראות המשפטיות השונות החלות על הבחירות לקונגרס לרבות:

- תקנות הבחירות לקונגרס הציוני (1976) (להלן "תקנות הבחירות")
- תקנות לדוגמא בעניין רשימת בוחרים
- תקנות לדוגמא בעניין הצבעה בדואר ובחירות בלתי ישירות

בית הדין הציוני העליון עומד על כך שהמשלחות לקונגרס על ציריהן תורכבנה ותאושרנה שבועיים לפני כינוס הקונגרס.

1) קביעת מספר הצירים של אזורי הבחירות

בעוד שמספר הצירים המגיע לישראל ולארצות הברית נקבע בחוקה, כלומר 38% ו-29% בהתאמה, של כלל הצירים, הוטל על ועדה מיוחדת, היא "הוועדה לקביעת מספר הצירים לקונגרס הציוני הלי"ד" – שכבר הוקמה בהתאם להוראות סעיף 18 של החוקה – להחליט איך לחלק את יתר 33% של המנדטים, כלומר לקבוע כמה צירים מגיעים לכל אזור בחירות.

פדרציה שלדעתה נפגעה מהחלטת ועדה זו רשאית להגיש ערעור לבית הדין הציוני העליון תוך חודש לאחר קבלת הודעה בכתב על מספר המנדטים שחולקו עבורה.

בדיוניה בשאלת החלוקה תביא הוועדה בחשבון את גודל האוכלוסייה היהודית ומכלול ההישגים הציוניים של הארץ הנדונה כלומר, בין היתר, ביחוד את המצב בשטח הארגון (מספר חברי הפדרציה הציונית), את מספר העולים, את המצב בחינוך היהודי והציוני, ואת התרומות לקרנות הלאומיות (תקנה 2 של תקנות לביצוע החוקה). כמובן מתחשבים גם בגודל הנציגות שהיתה לארץ הנדונה בקונגרס הקודם.

הוועדה אמורה לסיים את עבודתה בחודש ינואר 2015.

2) ועדת הבחירות האזורית

הצעד הרשמי הראשון להכנת בחירות לקונגרס שעושים אותו בדרך כלל, הוא הקמת ועדת הבחירות האזורית (ו.ב.א.). יש להקימה לקראת הקונגרס הלי"ז לכל המאוחר 12 חודשים לפני הקונגרס, כלומר עד השבוע השלישי בחודש אוקטובר, 2014.

אם בהנהלת הפדרציה מיוצגים כל הארגונים והקבוצות הפועלים בתנועה הציונית בארץ הנדונה, תוכל הנהלת הפדרציה לשמש כ- ו.ב.א. ואין צורך להקים גוף מיוחד נפרד. בארצות שהיה להן רק ציר אחד בקונגרס הקודם, תמלא תמיד הנהלת הפדרציה את תפקיד ו.ב.א. אם התנאי הנ"ל, כלומר ייצוג כל המפלגות והארגונים בפדרציה, לא התקיים או אם הפדרציה מסיבה כל שהיא מעדיפה שניהול הבחירות יהיה בידי גוף מיוחד, אז יש להקימה בהתאם להוראות תקנה 2 של תקנות הבחירות, האומרת כי היא תשקף את הרכב המשלחת של אזור הבחירות הנדון לקונגרס הציוני הקודם.

3 חובת קיום בחירות

עריכת בחירות בהצבעה הן חובה. אולם, קיים יוצא מן הכלל אחד, שחודש על יד החלטת הוועד הפועל הציוני ביוני 2009, כלומר, אפשרות של קיום בחירות מוסכמות ("הסכם של 100%") שדין כדן בחירות בהצבעה (סעיפים 12 ו-13 להלן). פירוש הדבר שהצבעה לא תתקיים אם כל הגורמים שבאזור בחירות מסוים אשר זכאים ורוצים להגיש רשימת מועמדים (או מועמדות אישית בארצות עם שיטת בחירות אישיות), בלי יוצא מן הכלל – גופים שהיו מיוצגים בקונגרס האחרון **וקבוצות חדשות שהתארגנו רק זה עתה לקראת הקונגרס** – מסכימים להגיש רשימה אחידה (מועמדות אחת מוסכמת) במקום להתמודד בהצבעה. רק אז "בחירות בלי הצבעה" אלה מוכרות ותקפות.

4 שיטת הבחירות

בעבר הרחוק התנהלו בחירות ברחבי העולם הציוני בהתאם לתקנות בחירות אחידות ונוקשות ואסור היה לסטות מהן. החוקה (של ההסתדרות הציונית העולמית משנת 1960) חוללה שינוי מרחיק לכת בשטח זה מכיוון שקבעה (סעיף 19) כי כל אזור הבחירות יקבע בעצמו את השיטה בה ייבחרו ציריו לקונגרס, בתנאי ששיטה זו "תהלוך את העקרונות הדמוקרטיים המקובלים". חופש זה צומצם במידת-מה על ידי התקנת "תקנות הבחירות לקונגרס הציוני" (1976) הקובעות **מסגרת רחבה למדי, שבתוכה אזור הבחירות יכול לקבוע את השיטה המתאימה**.

הרי להבדיל מן העבר, תקנות אלה אינן נוקשות ואחידות, אלא הן מציעות **אלטרנטיבות רבות**. כך למשל ההצבעה יכולה להיערך בקלפי או בדואר ואף באינטרנט, בתנאים מסוימים (או לפי שיטה מעורבת). הבחירות יכולות להיות ישירות או בלתי ישירות (באמצעות "אלקטורים") ובלבד שהאלקטורים עצמם נבחרים בדרך דמוקרטית. הן יכולות להיות יחסיות, על יסוד רשימות או אישיות. את תוצאות ההצבעה אפשר לחשב לפי שיטות שונות, הכל לפי ברירת הפדרציה הנוגעת בדבר. מצד שני, תהליך בחירות מחוץ למסגרת זו אינו מותר אלא אם כן התירה סטייה זו במפורש ועדת הבחירות המרכזית.

5 מועד לקביעת השיטה

על ועדת הבחירות האזורית לקבוע את שיטת הבחירות לכל המאוחר שישה חודשים לפני פתיחת הקונגרס. כלומר, עד השבוע השלישי בחודש אפריל, 2015. בחירת השיטה בודאי תתחשב בתנאי המקום, במסורת הפוליטית ועוד.

תקנות הבחירות קובעות באופן מפורש, כי גם בחירות בלתי-ישירות וגם הצבעה בדואר הן בבחינת שיטה מותרת וכשרה (תקנה 13). בית הדין הציוני העליון אף ציין בפסקי דין אחרים, כי הצבעה בדואר יכולה להיות בנסיבות מסוימות עדיפה על ההצבעה בקלפי. אושרו בעבר על ידי וועדת הבחירות המרכזית, אף קיום הצבעות באינטרנט, בתנאים מסוימים, כגון אבטחת מידע הבטחת ההצבעה באינטרנט.

את ההוראות שלפיהן תתקיימנה בחירות בלתי ישירות או תנוהל הצבעה בדואר או באינטרנט, יש להגיש לוועדת בחירות מרכזית בירושלים לשם אישור. אולם המוסד הני"ל, כדי לחסוך זמן ולעזור לוועדות הבחירות האזוריות, הוציא הוראות לדוגמא, גם בשביל בחירות בלתי ישירות וגם בשביל הצבעה בדואר (אך לא בשביל הצבעה באינטרנט). אם ועדת בחירות אזורית תחליט להשתמש בהוראות לדוגמא אלה, אין היא זקוקה כבר לאישור מיוחד מוועדת הבחירות המרכזית. ההוראות לדוגמא תישלחנה מבעוד מועד לכל המעוניין.

הבחירות לוועידה (אסיפה כללית) של הפדרציה הציונית יכולות לשמש בסיס לקביעת הנציגות בקונגרס של אזור בחירה זה, ואז אין צורך בניהול בחירות מיוחדות לקונגרס. הבחירות לוועידה חייבות להיות דמוקרטיות וכלליות. התקיימו הבחירות תוך זמן סביר ולא יאוחר משלושה חודשים לפני הקונגרס – כלומר אין להסתמך לדוגמא על בחירות שהתקיימו שנתיים או שלוש שנים לפני הקונגרס או על הרכב הוועידה שנקבע כתוצאה של מינויים או כתוצאה של מספרי מפעל החברות ולא כתוצאה של בחירות דמוקרטיות בהצבעה.

אם הבחירות לוועידה של הפדרציה הן הן הבחירות לקביעת הנציגות לקונגרס, עדיין יש צורך בפרסום הדבר שבחירות אלה ייחשבו כבחירות לקונגרס.

6 הוראות הבחירות

במסגרת הכללית של "תקנות הבחירות" שתוקפן יפה כאמור לגבי כל הארצות, כל ועדת בחירות אזורית חייבת להוציא "הוראות לבחירות" קונקרטיות ומפורטות בשביל האזור שלה. את ההוראות האלה יש לפרסם לכל המאוחר חודשיים לפני התאריך שנקבע בשביל הבחירות (ההצבעה) בארץ הנדונה. הוראות הבחירות הינן התחולה הספציפית והקונקרטית של תקנות הבחירות הכלליות באזור הבחירות המסוים.

הפרטים הכלולים בהוראות לבחירות הם כדלקמן:

- תיאור שיטת הבחירות
- מועדים להגשת רשימות מועמדים (או מועמדות אישית)
- תאריך ההצבעה
- מקומות הקלפיות (אם ההצבעה בקלפי ולא בדואר)
- מספר החתימות הדרוש לשם הגשת רשימת מועמדים, שלא היתה מיוצגת באזור הבחירה הנוכחי בקונגרס הקודם
- התנאים בשביל זכות לבחור ולהיבחר, שיטת חישוב תוצאות ההצבעה.

בקיצור, ההוראות לבחירות חייבות להכיל מידע מלא לחברי הפדרציה, על זכויותיהם וחובותיהם, לגבי הבחירות לקונגרס וללמדס, איפה, מתי וכיצד יוכלו לממש את הזכויות ולמלא את החובות האלה.

7) זכות הבחירה

זכות לבחור ולהיבחר לקונגרס הציוני תנתן לכל חבר פדרציה ציונית שמלאו לו 18 שנה עד ליום 30.6.15, אשר משתייך לפדרציה ומשלם דמי חבר במשך תקופה שנקבעה על ידי הפדרציה.

תנאי נוסף ובל יעבור של זכות הבחירה הוא רישום ברשימת בוחרים.

לכל חבר בפדרציה הזכות לבחור ולהיבחר בין אם הוא חבר אישי ישיר ובין אם הוא חבר בפדרציה באמצעות חברותו בגוף או ארגון אחר המשתייך לפדרציה.

8) רשימות בוחרים

תנאי מוקדם לניהול בחירות, לרבות "בחירות מוסכמות" על ידי הגשת "רשימה אחידה" היא עריכת "רשימה בוחרים" ולמימוש זכות הבחירה האישית הוא רישום הבוחר ברשימה זו, כפי שציין לעיל.

ועדת הבחירות האזורית חייבת להוציא הוראות בדבר עריכת רשימת בוחרים והפעלתה בהתאם להוראות לדוגמא שהותקנו על ידי ועדת בחירות מרכזית. הן תישלחנה לפדרציות מבעוד מועד. מבלי להיכנס לפרטים נציין פה את הכללים העיקריים.

את רשימת הבוחרים עורכים על יסוד רשימת החברים (הכרטסת) של הפדרציה הציונית המכילה הן את שמותיהם וכתובותיהם של החברים הותיקים שלה, והן את החדשים שהצטרפו אליה כתוצאה ממפעל החברות שהתנהל לפני הקונגרס. במידה שהם שילמו דמי חבר לתקופה שנקבעה על ידי הפדרציה.

לחברים חדשים זכות בחירה לקונגרס אם הצטרפו עד ל"יום קובע" שעליו החליטה הפדרציה. מובן מאליו, כי ברשימת הבוחרים ייכללו הן ציונים שמשתייכים לפדרציה במישרין, והן אלה שהצטרפו אליה באמצעות מפלגה או ארגון, אם שילמו דמי חבר – במישרין או דרך הגוף או הארגון – הכל לפי העניין.

בהוראות בנוגע לרשימת בוחרים יש לקבוע פרוצדורה ומועדים לצורך עיון ברשימה, ערר על רישום או אי-רישום ותיקון רשימת הבוחרים עקב קבלת ערר.

חשוב לציין כי בית הדין הציוני העליון וועדת הבחירות המרכזית אישרו לפני הקונגרס הציוני הלי"ד (דצמבר 1997) שיטה נוספת לעריכת רשימת הבוחרים, שיטה שאומצה ע"י הפדרציה

הציונית בארה"ב: עריכת רשימת בוחרים באמצעות רישום מוקדם באינטרנט ו/או בדואר (PRE-REGISTRATION). פרטים נוספים לגבי שיטה זו ניתן לקבל לפי בקשה.

9) הגשת רשימות מועמדות או מועמדות אישית

כל האמור להלן על הגשת רשימות מועמדים – המקרה השכיח – חל גם על הגשת מועמדות אישית בארצות שבחורות בציר אחד בלבד או באלה שאימצו לעצמן שיטת בחירות אישיות.

באופן עקרוני, מי שזכאי לבחור גם זכאי להיבחר, אם מילא את התחייבויותיו כלפי קרן היסוד (המגבית המאוחדת לישראל) וקרן הקיימת (תקנה 5 של התקנות לביצוע החוקה). לגבי הצורך בתמיכת רשימת המועמדים או מועמדות אישית, באמצעות חתימות, החובה אינה חלה על רשימות או מועמדים שהיו מיוצגים בקונגרס האחרון באזור בחירות מסוים בציר אחד לפחות. רק אלה שלא היו מיוצגים כך בקונגרס האחרון או רשימות חדשות (מועמדים חדשים) חייבות לגייס את מספר החתימות בהתאם לכללים הבאים.

מספר החתימות הדרוש נקבע בתקנה 10 של תקנות הבחירות לקונגרס הציוני והוא תלוי בגודל הפדרציה הציונית, כלומר במספר בעלי זכות בחירה, בהתאם ללוח הבא:

מספר בעלי זכות בחירה	מספר החתימות הדרוש
עד 1,000	50
1,000 עד 10,000	100
10,000 עד 100,000	300
100,000 עד 250,000	500
מעל 250,000	מספר שייקבע ע"י ועדת הבחירות האזורית

מי שחתם על רשימת מועמדים אחת אינו רשאי לחתום על רשימה אחרת. לגבי הצורך לחתימות תומכות – כלומר בכל המקרים, מלבד רשימות או מועמדים "ותיקים" שהיו בקונגרס הקודם מארץ זו – אין הבדל בין סניפים ארציים של בריתות ציוניות עולמיות לבין ארגונים לא פוליטיים. יש צורך במספר זהה של חתימות מכל רשימה או מועמד כזה.

חשוב לציין כי הוועד הפועל הציוני, במושביו ביוני 2001, החליט שלפחות אחד מכל ארבעה מועמדים ברשימת מועמדים חייב להיות בין הגילאים 18-30. החלטה זו הינה תיקון לחוקת ההסתדרות הציונית והיא באה כדי להבטיח כי לפחות 25% מצירי הקונגרס יהיו מקבוצת גיל זו.

בנוסף, הוועד הפועל הציוני הוסיף תנאי נוסף והחליט, במושביו ביוני 2011, שלפחות 30% מהחברים בכל רשימת מועמדים לקונגרס יהיו נשים. נציגות זו יכולה לחפוף את נציגות הדור הצעיר.

10) זכות בחירה של חברות ויצ"ו ושל חברי גופים ציוניים או

יהודיים בין ארציים

להסתדרות הנשים הציוניות ויצ"ו, לאחר ההסכם עם ההסתדרות הציונית העולמית משנת 1964, אינה רשאית להגיש רשימות מועמדות משלה ונושאות משרה בויצ"ו – להבדיל מחברות מן השורה – אינן יכולות להופיע כמועמדות ברשימה כל שהיא. כל חברת ויצ"ו – אם נתמלאו בה התנאים הכלליים – רשאית לבחור לקונגרס, כמו יתר חברי הפדרציה.

הגופים היהודיים והציוניים הבין ארציים (מכבי, הפדרציה הספרדית, ארגוני הסטודנטים, בני ברית עולמית, ארגוני שלושת הזרמים הדתיים, נעמ"ת ואמונה) אינם מגישים רשימות לבחירות לקונגרס. חברי ארגונים אלה, במידה והם חברי הפדרציה הציונית בהתאם לתנאים והכללים החלים בכל פדרציה, רשאים להצביע בבחירות לקונגרס. גופים אלה מיוצגים בקונגרס על ידי לנציגות שגודלה נקבע לגבי כל אחד בהתאם להסכמים הארגון לבין ההנהלה הציונית אשר נחתמו במהלך השנים, ואשר אושרו על ידי הוועד הפועל הציוני.

11) תאריך הבחירות

תקנות הבחירות, כפי שתוקנו ביוני 1991 על ידי הוועד הפועל הציוני קובעות, שהבחירות תתקיימנה לא יאוחר משלושה חודשים לפני פתיחת הקונגרס.

הקונגרס הציוני הלי"ז יתקיים בשבוע השלישי בחודש אוקטובר, 2015. לכן יש לקיים בחירות לקונגרס לא יאוחר מהשבוע השלישי ביולי, 2015, אין מניעה לקיים את הבחירות במועד מוקדם ובלבד שנעשו כל ההכנות כראוי.

בהתאם לתקנות הבחירות יש לפרסם את תאריך ההצבעה לכל המאוחר 6 שבועות לפני עריכתה, אבל רצוי מאוד שיעבור זמן ממושך יותר בין הפרסום ובין ההצבעה, כדי להכינה כראוי.

12) תהליך ההכנות הקודם ל"הסכם של 100"

פה יש להדגיש הדגשת יתר, שרק אם נתמלאה שורה של תנאים מוקדמים הנזכרים לעיל בפרוטרוט, יוכר ה"הסכם של 100%" כתחליף להצבעה ויאושר על ידי בית הדין הציוני העליון. ואלה הם התנאים המוקדמים: הוקמה ועדת בחירות כדיון, נערכה רשימת בוחרים (פנקס בוחרים) על סמך רשימת חברי הפדרציה וניתן פרסום נאות. אם לאחר כל הצעדים האלה הוגשה רק רשימה אחת (כתוצאה מהסכם בין מפלגת) ולא הוגשה שום רשימה מתחרה, הרשימה האחידה הנ"ל נחשבת לנבחרת בלי הצבעה.

בעבר היו שרצו להימנע מהצבעה והתרשלו לעיתים קרובות בהכנות הבחירות ובייחוד לא הכינו רשימת בוחרים כך שנוצר מצב בו עקב הזנחה זו, כבר לא היתה אפשרות טכנית לערוך הצבעה. "הסכם" שהושג בתנאים כאלה הוא פסול והסכנה היא שהפדרציה הנדונה לא תהיה מיוצגת בקונגרס.

בסוף עוד ייאמר, שגם אם כי בחירות מוסכמות הן כשרות וחוקיות בתנאים מסוימים כפי שהוסבר בפרוטרוט לעיל, ההצבעה תמיד עדיפה, כי רק היא הולמת את האופי הדמוקרטי של התנועה הציונית.

13) התנאים לתוקף של בחירות מוסכמות ("הסכם של 100%")

יש לציין ולהדגיש פעם נוספת את צורך בהסכמה כללית. נדגים בדוגמא קונקרטי: בארץ פלונית קיימות שלוש מפלגות ציוניות והן באו לידי הסכם לחלק את שמונת המנדטים המגיעים לאזור בחירות זה כך, שלמפלגה א' יהיו שלושה צירים, למפלגה ב' שלושה ולמפלגה ג' שניים. הן מתכוונות להגיש לוועדת הבחירות "רשימה אחידה", המורכבת לפי המפתח הנ"ל. אולם בטרם תם המועד להגשת רשימות מועמדים, הגישה קבוצה חדשה – שבקונגרס הקודם לא היתה מיוצגת ובכלל לא היתה קיימת – רשימה משלה "מתחרה" עם הרשימה הנ"ל. אם רשימה זו חתומה על ידי המספר הדרוש של בעלי זכות בחירה, כלומר 300 בדוגמא זו, כי לפדרציה הציונית בארץ הנדונה 20,000 חברים, אז הרשימה החדשה גרמה לביטול ההסכם של המפלגות הותיקות, שהוא כבר אינו של 100%, ויש לקיים את בחירות והצבעה.

במילים אחרות, תנאי לקיום ההסכם ולמניעת ההצבעה הוא, שכל גוף הרשאי להשתתף בבחירות (גוף וותיק או גוף חדש שמגייס את מספר החתימות הדרוש להגשת רשימת המועמדים משלו) יהיה שותף להסכם.

14) קביעת תוצאות הבחירות בהצבעה

תקנה 17 ו-18 של תקנות הבחירות קובעות איך לחשב את תוצאות ההצבעה. העיקרון הוא כי יש לחלק את המספר הכולל של הקולות במספר הצירים המגיע לאזור הבחירות הנדון. מגיע לכל רשימה מספר המנדטים השווה למספר הפעמים שמתחלק המספר הכולל של הקולות עבור רשימה זו ב"מפתח". אף רשימה שלא קיבלה את מספר המפתח רשאית, בנסיבות מסוימות, לזכות במנדט מה"קולות העודפים". הוראות דומות חלות גם באזורי הבחירות בהם הוגשו מועמדים אישיים לבחירה במקום רשימת מועמדים של גופים.

אולם בארצות רבות הונהגה שיטה אחרת לחישוב תוצאות הבחירות, במיוחד אם שיטה זו היא הנהוגה לפי השיטה הפרלמנטארית המקומית.

בכל מקרה, יש צורך לכלול בתוך הוראות הבחירות המתפרסמות לפני עריכת הבחירות, הוראות מפורטות בנוגע לשיטה לחישוב תוצאות הבחירות כי קורה ששיטות שונות מביאות לתוצאות שונות וכל אי-בהירות בעניין זה יכולה להביא לבעיות מיותרות ולחילוקי דעות.

15) ערעורים, עררים ותלונות

אין טעם להכניס בנייר זה – שמטרתו לתת מידע כללי ותמציתי על הכנת הבחירות לקונגרס וניהולן ובייחוד על שלביהן העיקריים והמוקדמים – לפרטי ההוראות על ערעורים, עררים

ותלוונות למיניהם, שבהרבה ארצות בוודאי בכלל לא יצטרכו להזדקק להן. אפשר להסתפק פה בכמה הערות כלליות.

כידוע, יבדוק בית הדין הציוני העליון את הבחירות בכל האזורים והוא יאשר, ישנה או יבטל את תוצאות הבחירות כפי שנמסרו על ידי ו.ב.א. אולם כבר בשלבים מוקדמים קיימת מערכת של אמצעי סעד ומי שמרגיש את עצמו מקופח או נפגע יכול לפנות לערכאות שונות – בית הדין הציוני הארצי (אם קיים), ועדת הבחירות המרכזית ובסוף בית הדין הציוני העליון – הכל בהתאם להוראות מפורטות בתקנות הבחירות במיוחד תקנות 24 – 26 ובחיקוקים אחרים שעוד תובאנה לידיעת הנוגעים בדבר.

אולם, מן הראוי לציין פה תיקון עליו החליט מושב הוועד הפועל הציוני ב- 1991 והוא שערעורים על הבחירות יש להגיש למזכירות בית הדין הציוני העליון תוך 21 יום לאחר פרסום תוצאות הבחירות.

16) עיתוי השלבים הראשונים בהכנת הבחירות

הצעד הראשון בתהליך הכנת הבחירות שיש לעשותו – הוא הקמת ועדת הבחירות האזורית (ראה סעיף 2 לעיל). יש להקימה לפחות 12 חודשים לפני פתיחת הקונגרס, ז.א. עד השבוע השלישי בחודש אוקטובר, 2014. אם הנהלת הפדרציה תשמש ו.ב.א. יש לקבל את החלטה על כך עד לתאריך הנ"ל. אין שום מניעה ש- ו.ב.א. תקום עוד לפני סיום מפעל החברות.

הצעד השני הוא קביעת שיטת הבחירות (ראה סעיף 4 לעיל). המועד האחרון לכך הוא 6 חודשים לפני פתיחת הקונגרס כלומר השבוע השלישי בחודש אפריל, 2015, אבל רצוי מאוד לעשות צעד זה מוקדם יותר. ערעור על החלטה זו יוגש לוועדת הבחירות המרכזית – תוך שבועיים. על החלטת ועדת בחירות מרכזית אפשר לערער לבית הדין הציוני העליון שוב תוך שבועיים.

הצעד השלישי הוא עריכת רשימות הבחורים – אם התקיים מפעל חברות מיוחד לקראת הקונגרס עריכת רשימת הבחורים תעשה רק לאחר סיום המפקד (ראה סעיף 8 לעיל).